

Datum van inontvangstneming : 11/07/2018

Zaak C-376/18**Verzoek om een prejudiciële beslissing****Datum van indiening:**

7 juni 2018

Verwijzende rechter:

Najvyšší súd Slovenskej republiky (Slowakije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

31 mei 2018

Verzoekster in eerste aanleg en verweerster in cassatie:

Slovenské elektrárne a.s.

Verweerster in eerste aanleg en verzoekster in cassatie:

Daňový úrad pre vybrané daňové subjekty

Najvyšší súd Slovenskej republiky

[omissis]

[zaaknummer]

BESLISSING

De Najvyšší súd Slovenskej republiky (hoogste rechterlijke instantie van de Slowaakse Republiek; hierna: „Najvyšší súd”), als cassatierechter in de procedure tussen verzoekster in eerste aanleg (verweerster in cassatie) Slovenské elektrárne, a.s., [omissis] [identificatienummer, adres van het hoofdkantoor], Bratislava, vertegenwoordigd door Barger Prekop s.r.o., een samenwerkingsverband van advocaten, [omissis] [identificatienummer, adres van het hoofdkantoor], en verweerster in eerste aanleg (verzoekster in cassatie) Daňový úrad pre vybrané daňové subjekty (belastingadministratie voor bepaalde belastingplichtigen), [omissis] [identificatienummer], gevestigd te [omissis] [adres van het hoofdkantoor] Banská Bystrica, betreffende een gewone bestuursrechtelijke procedure inzake het beroep in cassatie tegen een vonnis van de Krajský súd v [Bratislave] (rechter in eerste aanleg Bratislava, Slowakije) van 9 februari 2017 [omissis] [zaaknummer] en de schorsing van de tenuitvoerlegging, heeft als volgt

beslist:

- I. De Najvyšší súd Slovenskej republiky schorst de procedure.
- II. De volgende prejudiciële vragen worden krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) aan het Hof van Justitie van de Europese Unie voorgelegd:

1. Moet richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van richtlijn 2003/54/EG („Derde elektriciteitsrichtlijn”) aldus worden uitgelegd dat het doel daarvan, en inzonderheid artikel 3 van deze richtlijn, zich verzet tegen een nationale regeling als in het hoofdgeding aan de orde is, waarbij een speciale maatregel is ingesteld volgens welke aan gereguleerde ondernemingen – waaronder houders van een vergunning voor de levering van elektrische energie die door de bevoegde regelgevende autoriteit van de betrokken lidstaat is verleend („autoriteit” en „gereguleerde onderneming”) – een heffing wordt opgelegd die wordt vastgesteld op grond van het economisch resultaat dat zij niet alleen op nationaal grondgebied, maar ook door activiteiten in het buitenland hebben behaald, welke heffing: [Or. 2]

- i) afbreuk doet aan de vrijheid van gereguleerde ondernemingen om een volledig concurrerende prijs vast te stellen voor de levering van elektriciteit op buitenlandse elektriciteitsmarkten en dus ook op het mededingingsproces op deze markten;*
- ii) het concurrentievermogen van gereguleerde ondernemingen verzwakt ten opzichte van buitenlandse elektriciteitsleveranciers op de Slowaakse elektriciteitsmarkt, wanneer beide ook op een bepaalde buitenlandse markt elektriciteit leveren, aangezien de buitenlandse onderneming voor de levering van elektriciteit in het buitenland niet aan een dergelijke heffing wordt onderworpen;*
- iii) de toegang voor nieuwkomers op de markt voor elektriciteitslevering in de Republiek Slowakije en in het buitenland ontmoedigt, aangezien een dergelijke heffing eveneens zou worden toegepast op inkomsten uit hun niet-gereguleerde activiteiten, en dat zelfs indien zij vervolgens gedurende een bepaalde periode weliswaar een vergunning voor de levering van elektriciteit krijgen, doch de inkomsten die zij uit deze leveringen verkrijgen gelijk zijn aan nul;*
- iv) Slowaakse gereguleerde ondernemingen ertoe kan aanzetten om aan de [Slowaakse] autoriteit te verzoeken, of buitenlandse elektriciteitsleveranciers ertoe kan aanzetten om aan de regelgevende autoriteit van hun staat van herkomst die hun een vergunning heeft afgegeven te verzoeken om de vergunning voor de levering van elektriciteit in te trekken, omdat intrekking van de vergunning voor een onderneming die niet wil dat de betrokken heffing ook wordt toegepast*

op de inkomsten uit haar andere activiteiten, de enige manier is om zich te bevrijden van de status van gereguleerde onderneming in de zin van de bestreden regeling?

2. Moet de Derde elektriciteitsrichtlijn aldus worden uitgelegd dat een speciale maatregel als in het hoofdgeding aan de orde is, waarbij een speciale maatregel is ingesteld volgens welke aan gereguleerde ondernemingen – waaronder de houders van een door een autoriteit verleende vergunning voor de levering van elektriciteit – een heffing wordt opgelegd die wordt vastgesteld op grond van het economisch resultaat, met inbegrip van de resultaten die met in het buitenland verrichte activiteiten zijn behaald, niet behoort tot de maatregelen die een lidstaat volgens de Derde elektriciteitsrichtlijn kan vaststellen, ook indien zij in strijd blijken te zijn met de doelstelling die deze richtlijn nastreeft, omdat deze maatregel geen middel ter bestrijding van klimaatverandering vormt en niet dient om de voorziening van elektriciteit te verzekeren, en evenmin enige andere doelstelling van de Derde elektriciteitsrichtlijn nastreeft?

3. Moet de Derde elektriciteitsrichtlijn aldus worden uitgelegd dat een nationale regeling als in het hoofdgeding aan de orde is, waarbij een speciale maatregel is ingesteld volgens welke aan gereguleerde ondernemingen – waaronder de houders van een door een autoriteit verleende vergunning voor de levering van elektriciteit – een heffing wordt opgelegd die wordt vastgesteld op grond van het economisch resultaat, met inbegrip van de resultaten die met in het buitenland verrichte activiteiten zijn behaald, niet voldoet aan de vereisten van transparantie [Or. 3], non-discriminatie en gelijke toegang tot consumenten als bedoeld in artikel 3 van deze richtlijn, omdat deze maatregel in geval van een gereguleerde onderneming ook de inkomsten in de heffing betreft die (voor de levering van elektriciteit of op andere gronden) in het buitenland zijn behaald, terwijl de maatregel in geval van een houder van een vergunning voor de levering van elektriciteit op grond van een „paspoortvergunning” voor de levering van elektriciteit die in de staat van herkomst is verstrekt, alleen de in de Republiek Slowakije behaalde inkomsten in de heffing betreft?

Motivering:

- 1 Het verzoek om een prejudiciële beslissing van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof van Justitie”) betreft de uitlegging van richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van richtlijn 2003/54/EG (hierna: „Derde elektriciteitsrichtlijn”), en met name artikel 3 daarvan, waarvan de nationale rechter zich in de omstandigheden van het geschil dat voorwerp is van het hoofdgeding, afvraagt of het op passende wijze in nationaal recht is omgezet bij wet nr. 251/2012 Z.z., o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (energiewet tot wijziging en aanvulling van andere wetten), zoals gewijzigd (hierna: „energiewet”), bij wet

nr. 250/2012 Z.z., o regulácii v siet'ových odvetviach (wet inzake de regulering van netwerksystemen), zoals gewijzigd (hierna: „reguleringswet”), en niet in de laatste plaats bij wet n. 235/2012 Z.z., o osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (wet tot instelling van een speciale heffing op de ondernemingsactiviteiten in gereguleerde sectoren en tot wijziging en aanvulling van andere wetten), zoals gewijzigd (hierna: „wet inzake de speciale heffing”).

- 2 Dit verzoek om een prejudiciële beslissing is ingediend in het kader van een geding tussen de Slowaakse vennootschap Slovenské elektrárne, a.s. (hierna: „Slovenské elektrárne”), elektriciteitsleverancier op grond van een vergunning voor de levering van elektriciteit (hierna: „gereguleerde onderneming”) die is verleend door de Úrad pre reguláciu siet'ových odvetví (regelgevende autoriteit voor netwerksystemen; hierna ook: „autoriteit”), en de Daňový úrad pre vybrané daňové subjekty (hierna: „speciaal belastingkantoor”) betreffende een speciale heffing over de inkomsten van gereguleerde ondernemingen voor de levering van elektriciteit in de energiesector.

A - Toepasselijke bepalingen

Unierecht [Or. 4]

- 3 In de overwegingen van de Derde elektriciteitsrichtlijn staat onder andere (overweging 3) het volgende te lezen, dat volgens de Najvyšší súd relevant is voor de voorlegging van de prejudiciële vragen:

„De vrijheden die de burgers van de Unie in het Verdrag worden gegarandeerd, onder meer het vrij verkeer van goederen, de vrijheid van vestiging en de vrijheid van dienstverlening, kunnen evenwel enkel verwezenlijkt worden in een volledig opengestelde markt waarop alle consumenten hun leveranciers vrijelijk kunnen kiezen en alle aanbieders vrijelijk aan hun afnemers leveren.”

- 4 Artikel 3, leden 1 en 4, van de Derde elektriciteitsrichtlijn luidt als volgt:

„1. De lidstaten waarborgen op basis van hun institutionele organisatie en met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel dat elektriciteitsbedrijven, onverminderd lid 2, volgens de beginselen van deze richtlijn worden geëxploiteerd met het oog op de totstandbrenging van een door concurrentie gekenmerkte, zekere en in milieuopzicht duurzame elektriciteitsmarkt; wat hun rechten en plichten betreft, mogen zij deze bedrijven niet verschillend behandelen.

[...]

4. De lidstaten zorgen ervoor dat alle afnemers aanspraak hebben op elektriciteitsvoorziening door een leverancier, behoudens de toestemming van de leverancier, ongeacht de lidstaat waar de leverancier is geregistreerd, zolang als de leverancier de geldende handels- en balanceringsregels toepast. In dit verband

nemen de lidstaten alle noodzakelijke maatregelen om te waarborgen dat administratieve procedures geen discriminatie inhouden ten aanzien van leveranciers die reeds in een andere lidstaat zijn geregistreerd.”

- 5 Het Hof van Justitie heeft in zijn arrest van 7 september 2016, ANODE (C-121/15, EU:C:2016:637), in de punten 26 en 27 als volgt geoordeeld:

„26. Ook al volgt uit geen enkele bepaling van richtlijn 2009/73 dat de prijs voor de levering van aardgas uitsluitend door het spel van vraag en aanbod moet worden bepaald, dit vereiste volgt uit de doelstelling en de algemene opzet van deze richtlijn, die tot doel heeft een geleidelijke en volledige liberalisering van de aardgasmarkt te verwezenlijken waar [alle consumenten vrijelijk hun leverancier kunnen kiezen en] alle leveranciers hun producten vrijelijk aan hun klanten kunnen leveren (zie in die zin arrest van 10 september 2015, Commissie/Polen, C-36/14, niet gepubliceerd, EU:C:2015:570, punt 45). **[Or. 5]**

27. In dit verband zij eraan herinnerd dat een maatregel van interventie door de overheid in de verkoopprijs van aardgas een maatregel is die ‚naar zijn aard een belemmering voor de totstandkoming van een operationele interne gasmarkt vormt’ (zie arrest van 20 april 2010, Federutility e.a., C-265/08, EU:C:2010:205, punt 35).”

Slowaaks recht

- 6 Artikel 3, lid 1, onder a) en b), en leden 3 en 4, en artikel 13, lid 1, van de wet inzake de speciale heffing, in de versie die van toepassing is op het geschil dat voorwerp van de procedure in het hoofdgeding is, luiden als volgt:

„Artikel 3

(1) Onder ‚gereguleerde onderneming’ wordt verstaan elke onderneming of vaste inrichting van een buitenlandse onderneming die

a) een vergunning heeft om activiteiten te verrichten in de:

1. energiesector op basis van een door de Úrad pre reguláciu sieťových odvetví overeenkomstig de speciale wet verleende vergunning [...]

b) verwacht in het boekjaar waarin zij een vergunning heeft verkregen voor activiteiten als bedoeld onder a), ten minste 50 % van haar volledige inkomsten voor dit boekjaar te behalen met activiteiten in de sector als bedoeld onder a). [...]

(3) De onderneming of vaste inrichting van een buitenlandse onderneming die een vergunning heeft om de in lid 1, onder a) vermelde activiteit te verrichten is een gereguleerde onderneming voor alle perioden van opeisbaarheid van het boekjaar waarin ten minste 50 % van haar totale inkomsten voor dat boekjaar wordt behaald met activiteiten in de sector als bedoeld in lid 1, onder a) en dit geldt ook indien zij niet had voorzien dat in de loop van dat boekjaar tenminste

50 % van haar totale inkomsten voor deze boekhoudkundige periode zou worden behaald met de inkomsten uit haar activiteiten in de sector als bedoeld in lid 1, onder a), of indien in de loop van de in artikel 13, lid 1, gedefinieerde boekhoudkundige periode blijkt dat de inkomsten uit haar activiteiten in de sector als bedoeld in lid 1, onder a), minder dan 50 % van haar totale inkomsten voor deze boekhoudkundige periode bedragen. De gereguleerde onderneming dient de belastingdienst binnen de termijn voor indiening van de inkomstenbelastingaangifte van deze omstandigheid in kennis te stellen.

(4) De onderneming of de vaste inrichting van een buitenlandse onderneming die een gereguleerde onderneming is geworden verliest deze kwalificatie evenmin indien haar inkomsten uit de activiteiten in de sector als bedoeld in lid 1, onder a) tijdens het boekjaar waarin zij de vergunning heeft verkregen om de in lid 1, onder a) bedoelde activiteiten te verrichten, minder dan 50 % van haar totale inkomsten voor dat boekjaar bedragen.

Artikel 13

(1) De onderneming of vaste inrichting die op 1 september 2012 een vergunning heeft voor de verrichting van activiteiten als bedoeld in artikel 3, lid 1, onder a), en wier inkomsten uit deze activiteiten in het boekjaar voorafgaand aan de inwerkingtreding [**Or. 6**] van deze wet ten minste 50 % van haar totale inkomsten voor dat boekjaar heeft uitmaakten, wordt aangemerkt als gereguleerde onderneming in de zin van de onderhavige wet. Deze gereguleerde onderneming dient de heffing te betalen vanaf het moment waarop de heffing opeisbaar wordt, te weten, met ingang van september 2012, indien het economisch resultaat dat in het boekjaar voorafgaand aan de inwerkingtreding van de onderhavige wet is behaald ten minste het bedrag van de heffingsgrondslag als bedoeld in artikel 4, lid 2, heeft bereikt. Onder ‚boekjaar’ in de voornoemde zin wordt verstaan het boekjaar voorafgaand aan het jaar waarin de onderhavige wet in werking is getreden, waarin de verplichting is gerezen om de toestand van de eigen financiële situatie vast te leggen en te specificeren in de inkomstenbelastingaangifte (17)¹ die vóór de inwerkingtreding van de onderhavige wet is ingediend.

[...]”.

- 7 Overeenkomstig artikel 4, lid 2, en artikel 5, lid 1, van de wet inzake de speciale heffing, in de genoemde versie:

„Artikel 4

(2) De grondslag voor de heffing bedraagt 3 000 000 EUR.

Artikel 5

¹ Nvdv: het nummer van de voetnoot in de tekst van de Slowaakse wet.

(1) De heffingsgrondslag is het economisch resultaat van het boekjaar waarin de gereguleerde onderneming de vergunning voor de verrichting van de in artikel 3, lid 1, onder a) bedoelde activiteit heeft verkregen; deze grondslag dient voor de berekening van de heffing, met het oog op de vaststelling van de heffingen overeenkomstig artikel 9 voor de afzonderlijke perioden van opeisbaarheid in het boekjaar waarin [het resultaat] is behaald.

[...]”.

- 8 Artikel 12, lid 6, van de wet inzake de speciale heffing, in de genoemde versie, luidt als volgt:

„(6). De betaling van de heffing kan geen verhoging van de gereguleerde prijs zoals vastgesteld bij de bepalingen van de speciale wet rechtvaardigen [hier worden met name wet nr. 276/2001 Z.z. o regulácii v siet'ových odvetviach (wet inzake de regulering van de netwerksectoren), zoals gewijzigd, en wet nr. 351/2011 Z.z. ² bedoeld], en de betaling van de heffing is geen last waarmee bij de berekening van de gereguleerde prijs rekening kan worden gehouden”.

- 9 Artikel 11 van de wet inzake de speciale heffing luidt als volgt:

- a) in de versie die op het tijdstip van vaststelling gold:

„De laatste periode van opeisbaarheid in de zin van de onderhavige wet is december 2013.”

- B) in de huidige versie:

„[De termijn van december 2013] is met ingang van 31.12.2016 geschrapt”.
[Or. 7]

B - Procedure in het hoofdgeding

- 10 Volgens de berekeningen van het speciale belastingkantoor als bedoeld in de wet inzake de speciale heffing, diende Slovenské elektrárne een achterstallig bedrag van 11 298,797 52 EUR te betalen ter voldoening van de totale heffing ten bedrage van 22 833 46 EUR (hierna: „heffing”) voor het belastingjaar 2015.
- 11 Slovenské elektrárne kwam tegen dit besluit op door eerst bezwaar in te dienen bij de Krajský súd v Bratislave, en vervolgens hoger beroep in te stellen bij de Najvyšší súd. Daarbij voerde zij aan dat de nationale regeling op grond waarvan het besluit was vastgesteld in strijd is met de grondwet van de Slowaakse Republiek en met het Unierecht.

² Nvdv: hier wordt de Zákon o elektronických komunikáciách (wet inzake elektronische communicatie) bedoeld.

- 12 De speciale belastingadministratie oordeelde dat deze argumenten niet ter zake deden, en wees erop dat er geen rechtspraak van het Hof van Justitie over de wet inzake de speciale heffing is. Daarnaast verwees zij naar de motivering van de wet inzake de speciale heffing, waarin is verduidelijkt dat de betrokken heffing volgens de wetgever diende om de gevolgen van de economische en financiële crisis op eerlijke en economisch efficiënte wijze te herverdelen, en om te voorkomen dat het overheidstekort verslechterde door ervoor te zorgen dat het onder een bepaalde grens bleef, lager dan 3 % van het bnp, zoals vastgesteld door de Europese Commissie (Eurostat). Daarnaast diende de heffing om ook ondernemingen in gereguleerde sectoren bij de consolidatie van de overheidsfinanciën te betrekken door van hen een bijdrage te vragen.
- 13 De Krajský súd v Bratislave vernietigde het bestreden besluit evenwel met de motivering dat het speciale belastingkantoor niet had onderzocht of Slovenské elektrárne een gereguleerde onderneming was; daarnaast had zij kritiek op het feit dat de speciale belastingadministratie de heffing met terugwerkende kracht had toegepast op de niet-uitgekeerde winstreserves van perioden voorafgaand aan de inwerkingtreding van de wet inzake de speciale heffing, en tot slot oordeelde zij dat de rechter in eerste aanleg de vraag of de nationale regeling verenigbaar met het Unierecht is, oppervlakkig had behandeld.

C - Eerste prejudiciële vraag

- 14 Om te beginnen moet worden vastgesteld of de betrokken heffing aan de verwezenlijking van een volledig en werkelijk concurrerende elektriciteitsmarkt in de weg staat, aangezien zij afbreuk doet aan de vrijheid van de gereguleerde ondernemingen om volledig concurrerende prijzen voor de elektriciteitslevering op buitenlandse markten vast te stellen. Volgens de Najvyšší súd blijkt uit de aard van de heffing dat dit een speciale maatregel is [**Or. 8**] die in meerdere opzichten een negatieve invloed kan hebben op de Uniemarkt, waar elektriciteitsleveranciers en hun klanten concreet betrekkingen aangaan.
- 15 Daarnaast blijkt volgens de Najvyšší súd uit de aangehaalde bepalingen van de Slowaakse wet dat de heffing gericht is op elke gereguleerde onderneming, dat wil zeggen, op elke Slowaakse of buitenlandse leverancier die in Slowakije is gemachtigd om activiteiten in de energiesector te verrichten, waaronder levering van elektriciteit, op grond van een door de autoriteit verleende vergunning in de zin van de energiewet [zie artikel 3, lid 1, onder a), punt 1, van de wet inzake de speciale heffing]. De duur van deze machtiging is uitsluitend van belang voor de vaststelling van de periode van opeisbaarheid, op maandbasis, waarin de gereguleerde onderneming nog gemachtigd is.
- 16 De heffing en de betalingsverplichting blijven evenwel niet beperkt tot de opbrengst van de gereguleerde onderneming uit de activiteiten die zij rechtstreeks of in verband met de door de autoriteit verleende vergunning verricht (artikel 3, lid 1, van de wet inzake de speciale heffing); integendeel: de grondslag voor de

heffing wordt gevormd door een algemeen gedefinieerd inkomen, waarvan de ondergrens is vastgesteld op 3 miljoen euro (artikel 4, leden 1 en 2, alsook artikel 5, leden 1 en 2), van de wet inzake de speciale heffing, ook indien de inkomsten uit een heel andere activiteit afkomstig zijn. In dit verband wijst Slovenské elektrárne erop dat de betrokken heffing ook van toepassing is op de reserves die zij vóór de inwerkingtreding van de wet inzake de speciale heffing heeft aangelegd.

- 17 Daarom kan terecht worden afgevraagd of het beginsel van beoordelingsvrijheid – dat ook tot uitdrukking komt in de garantie van keuzevrijheid – bij de vaststelling van de prijs voor de levering van elektriciteit door deze heffing kan worden beperkt, en of het concurrentievermogen op de buitenlandse elektriciteitsmarkten uiteindelijk daardoor blijkt te worden beperkt, aangezien deze heffing niet van toepassing is op de elektriciteit die door een buitenlandse leverancier op buitenlandse markten wordt geleverd.
- 18 Bovendien zou de heffing in kwestie de toegang voor nieuwkomers op de Slowaakse elektriciteitsmarkt ontmoedigen, omdat als zij eenmaal de vergunning voor toegang tot de markt hebben verkregen, de heffing zou worden toegepast op hun inkomsten (omzet), met inbegrip van buitengewone inkomsten (winst op de beurs of verkoop van activa), ook uit niet-gereguleerde activiteiten, en zelfs indien de inkomsten uit de gereguleerde activiteiten de ondergrens van 50 % van hun totale economische resultaat niet bereiken. **[Or. 9]**
- 19 In deze omstandigheden is de enige mogelijke en denkbare weg om zich te onttrekken aan de gevolgen van de status van gereguleerde onderneming, die het concurrentievermogen aantasten, dat de onderneming verzoekt om de vergunning voor elektriciteitslevering in te trekken. De praktijkervaring van Slovenské elektrárne bevestigt dat.

C - Tweede prejudiciële vraag

- 20 De voorwaarden voor de invoering van passende maatregelen door de lidstaten zijn vermeld in artikel 3, leden 2, 3 en 10 van de Derde elektriciteitsrichtlijn. Uit de motivering van deze richtlijn blijkt dat de wet inzake de speciale heffing bij wijze van maatregel om de doelstellingen inzake sociale en economische cohesie te verwezenlijken een heffing kan opleggen.
- 21 Toch roept de verwezenlijking van deze doelstelling vragen op over de evenredigheid aangezien:
 - de betrokken maatregel volgens het arrest van het Hof van Justitie van 17 november 2009, Presidente del Consiglio dei Ministri (C-169/08, EU:C:2009:709) geschikt moet zijn om het nagestreefde doel te verwezenlijken;

- de betrokken maatregel noodzakelijk moet zijn voor de verwezenlijking van het nagestreefde doel, zoals blijkt uit de conclusie van de advocaat-generaal [Trstenjak] in de zaak Commissie/Duitsland (C-271/08, EU:C:2010:183);
 - de betrokken maatregel volgens het arrest van 11 juli 1989, Schröder HS Kraftfutter (265/87, ECLI:EU:C:1989:303) geen te zware last aan het individu mag opleggen.
- 22 De Slovenské elektrárne heeft in dit verband erop gewezen dat het voornoemde doel van de wet inzake de speciale heffing zonder meer door de wetgever kon worden bereikt door bijvoorbeeld de belastingdruk te verhogen, welke de verhoging evenwel betrekking had moeten hebben op alle belastingplichtigen. De niet-naleving van het evenredigheidsbeginsel komt met name tot uitdrukking in het feit dat de betrokken heffing, wat de Slowaakse gereguleerde ondernemingen betreft, ook wordt toegepast op de leveringsactiviteiten in het buitenland, dat wil zeggen, in een gebied dat buiten de bevoegdheid van de Slowaakse autoriteiten valt.
- 23 Volgens de Najvyšší súd gelden de conclusies van het Hof van Justitie in het arrest van 18 september 2003, Albacom en Infostrada (C-292/01 en C-293/01, EU:C:2003:480) eveneens voor de energiesector. Deze rechtspraak kan aldus worden uitgelegd dat indien de markt volledig open moet zijn in de zin van de betrokken EU-richtlijn, een nationale regeling aan een gereguleerde onderneming geen heffing kan opleggen [**Or. 10**] op grond van het enkele feit dat zij een vergunning in een bepaalde sector heeft, en evenmin de mogelijkheid kan uitsluiten dat deze onderneming deze heffing doorberekent aan de consument.

E - Derde prejudiciële vraag

- 24 De derde prejudiciële vraag betreft de strijdigheid van de wet inzake de speciale heffing met de vereisten van transparantie, non-discriminatie en gelijke toegang. Het is onmogelijk om na te gaan of de nagestreefde doelstelling met de geïnde middelen kan worden bereikt, of deze middelen voor dat doel zijn gebruikt, en op welk moment het niet langer nodig zal zijn dat de wet inzake de speciale heffing voor onbepaalde tijd van toepassing is, gelet op de wijziging van de einddatum daarvan in 2013.
- 25 De vraag over de discriminatie van gereguleerde ondernemingen wordt gesteld voor zover de houders van een vergunning op grond van een „paspoort-vergunning” voor elektriciteitslevering die in de staat van herkomst is afgegeven, anders dan Slowaakse gereguleerde ondernemingen, de heffing uitsluitend over in Slowakije behaalde de inkomsten (omzet) moeten betalen
- 26 Aangezien de uitlegging van het EU-recht (van de relevante bepalingen van de Derde elektriciteitsrichtlijn) niet eenduidig is, zoals een der partijen heeft opgemerkt, heeft de Najvyšší súd besloten om de bovenstaande prejudiciële vragen voor te leggen. De conclusies van de arresten van het Hof van Justitie in

vergelijkbare zaken, die deze rechter ter onderbouwing heeft aangevoerd, verschillen op dit punt namelijk dermate van het standpunt van de Najvyšší súd dat de leer van de *acte éclairé* niet kan worden toegepast.

[omissis] [nationale procesrechtelijke regels over de schorsing van de procedure voor de nationale rechter en afwezigheid van rechtsmiddelen]

Bratislava, 31 mei 2018

[omissis]

[naam van de voorzitter van het rechtsprekend college en van de griffier]